

29.11.2019

Liikenne- ja viestintäministeriölle

Asia

Verohallinnon Yritysverotusyksikön lausunto taksialan lainsäädännön muutostarpeista Liikenne- ja viestintäministeriön arviolausuntoa varten

Lausunto

Verohallinnon Yritysverotusyksikkö lausuu asiasta seuraavaa:

Taksamittari tai vastaava laite/sovellus käytössä kaikissa ajoissa

Verohallinto on yksi keskeisimmistä harmaata taloutta valvovista viranomaisista taksialalla. Harmaan talouden torjunnassa tulisi painottaa ennalta estäviä toimia. Jälkikäteinen valvonta ei ole paras ja tehokkain keino taksialan tai muidenkaan käteistöimialojen tuloutuspuutteiden estämiseen, joissa toimijoita on suuri määrä ja valvontaresurssit rajallisia. Tietyt viranomaisten tiedonhankintaa turvaavat elementit jo olemassaolollaan vaikuttavat alan toimijoihin, joten siksi ajomatkoista tietoja keräävä taksamittari tai sitä vastaava laite/sovellus on keskeissä roolissa taksialan harmaan talouden torjunnassa.

Taksamittari tai sitä vastaava sovellus on käytännössä taksiauton kassalaitte. Kuluttajille suunnatussa yritystoiminnassa kassalaitteita käytetään tyypillisesti kaikkien myyntitapahtumien kirjaamiseen. Tehokkaan valvonnan toteuttamiseksi Verohallinnolla on tarve saada kattavasti tietoja kaikista taksiliikenteessä suoritetuista maksuista ja/tai välitetyistä kyydeistä joko taksamittarista taikka muusta vastaavasta järjestelmästä tai sovelluksesta.

Verohallinnolla ei ole lähtökohtaisesti mahdollisuuksia valvoa taksamittareiden tai sovellusten tuottaman hinnan tai ajomatkan oikeellisuutta, vaan analyysit ja niiden perusteella kohdennettu valvonta toteutetaan käytännössä vertaamalla mittari- tai sovellusdatan vastaavuutta Verohallinnolle ilmoitettuihin tietoihin. Toimivan verovalvonnan edellytyksenä on, että harjoitetusta taksiliiketoiminnasta kerätään käytettäviin järjestelmiin valvonnan näkökulmasta riittävät tiedot riippumatta matkan luonteesta tai sen maksutavasta.

Mittarittomat kiinteähintaiset kyydit aiheuttavat valvonnan näkökulmasta selvän harmaan talouden riskin, koska niiden valvonta on hankalaa. Kattava valvonta on käytännössä mahdotonta niissä kuljetustilanteissa, jotka ajetaan ilman mittaria tai sovellusta ja maksu on suoritettu käyttäen käteistä rahaa. Tästä johtuen Verohallinnon näkemys on se, että taksamittaria tai vastaavaa sovellusta tulisi käyttää ja pitää päällä kaikkien tarjottujen kyytien osalta. Tämä palvelee kirjanpitolain veloitteen noudattamista, joka edellyttää, että jokaisesta suoritteen luovuttamisesta - taksialalla yksittäisestä kuljetuksesta - muodostetaan yksilöity tosite, joka todentaa liiketapahtuman. Kun kaikki ajot kirjautuvat järjestelmään, voidaan asiakkaalle tarjota kuitti (paperinen tai sähköinen) ja yritys voi täyttää kuitinantovelvollisuutensa.

Ajoneuvolain 4 luvun 25 §:n mukaan matkan hinnan perustuessa matkan tai ajan mittaamiseen, on luvanvaraiseen henkilöliikenteeseen käytettävässä ajoneuvossa oltava taksamittari tai hinnan määrittelyssä on käytettävä muuta laitetta tai järjestelmää, jolla saavutetaan taksamittaria vastaava mittaustiedon luotettavuus sekä tiedon suojauksen taso. Jotta verovalvontaa voidaan tehokkaasti toteuttaa ja kohdentaa, mittarin tai sovelluksen tulisi Verohallinnon näkemyksen mukaan kerätä seuraavat tiedot kaikista asiakkaille tarjotuista taksikykydeistä:

- yrittäjän yksilöintitiedot (y-tunnus)
- ajoneuvo (rekisterinumero, mukaan lukien vara-auton käyttö)
- ajon suorittaneen kuljettajan yksilöintitiedot (henkilötunnus)
- matkan ajankohta, matkan pituus ja sen ajallinen kesto
- matkan hinta- ja maksutapatie

Mikäli taksiluvan haltija käyttää sovellusta tai järjestelmää, missä kuljetuksen välittävää tahoa ei ole, tulee taksiliikenteen harjoittajan varmistua siitä, että liiketoiminnassa käytetty sovellus kerää edellä esitetyt tiedot.

Verohallinnon tietotarpeiden turvaaminen mahdollistaisi valvonnan automaatioasteen nostamisen, tehostaisi harmaan talouden torjuntaa sekä edistäisi kilpailuneutraliteetin toteutumista toimialalla. Velvoitteitaan laiminlyövät verovelvolliset eivät tällöin saisi perusteetonta etua suhteessa velvoitteensa lainmukaisesti hoitaviin toimijoihin.

Toimiva luparekisteri

Liikenteen palveluista annetun lain mukaan Liikenne- ja viestintävirasto myöntää hakemuksesta taksiliikenneluvan luonnolliselle henkilölle, jolla ei ole veroihin tai muihin viranomaismaksuihin liittyvien velvollisuuksien laiminlyöntejä. Vastaavasti lain mukaan lupa voidaan peruuttaa, jos luvan myöntämisen edellytykset eivät enää täyty eikä edellytyksissä olevia virheitä tai puutteita korjata asetetussa määräajassa.

Viranomaisvalvonnan yksi keskeisiä tukipilareita on toimiva luparekisteri. Taksialan suhteen lupavalvonta on tehostunut, mutta edelleen rekisteröinnissä ja etenkin sen valvonnassa on kehittämisen varaa. Verohallinnon tietojen mukaan tällä hetkellä on olemassa noin 1300 taksiluvan haltijaa, jotka eivät ole rekisteröityneet liiketoiminnastaan Verohallinnon rekistereihin. Luparekisteri, jossa on ei-toimivia tai näennäisesti toimimattomia toiminnanharjoittajia, on harmaan talouden torjunnan näkökulmasta riski ja vaikeuttaa valvontaa merkittävästi.

Verohallinnon näkökulmasta luparekisteristä tulisi voida poistaa tai peruuttaa lupa sellaiselta toiminnan harjoittajalta, joka ei ole rekisteröitynyt Verohallintoon elinkeinotoiminnastaan verovelvolliseksi tietyn ajanjakson kuluessa (esim. puoli vuotta) eikä kysyttäessä selvittää sitä, miten on lupaansa käyttänyt tilanteessa, jossa rekisteröityminen Verohallinnon rekisteihin puuttuu. Lupaviranomaisella ja Harmaan talouden selvitysyksiköllä on vakiintuneet käytännöt lupaviranomaisen valvonnan tukemiseen tältä osin.

Valvonnan toteuttamista auttaisi se, mikäli lainsäädäntöön nykyistä selkeämmin viettäisiin tämä yhdeksi perusteeksi, jolla lupien peruuttamista harkitaan. Se antaisi myös selkeän viestin alan toimijoille siitä, että lupa peruutetaan ellei liiketoiminnasta rekisteröitytä verovelvolliseksi asianmukaisesti.

Taksiautojen ulkoiset tunnukset

Liikenne- ja viestintävirasto Traficom, Verohallinto ja Poliisi ovat tehneet taksialalla laajaa kenttävalvontaa. Taksialan toimijoilta ei nykyisin edellytetä ulkoisia taksiauton tunnuksia. Tämä on osaltaan vaikeuttanut valvontaa ja tunnuksettomat taksiautot ovat jääneet valvonnan katveeseen. Taksiautoilta tulisi edellyttää ulkoisten tunnuksien käyttämistä elinkeinotoiminnassaan.

Valvontajohtaja

Marko Myllyniemi